

ПРЕДПЛАТА: за Краљевину СХС
мјесечно Д 15; тромјесечно Д 40;
за Италију мјесечно лира 6; по-
једиња број 30 центевама. Огласи
по ценику. Поједиња број Д 150.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне
Радикалне Странке у Шибенику.
Одговорни уредник: Шпиро Ђакић.
Телефон број 60.

Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, четвртак 22. фебруара 1923.

Број 54.

Gdje je izlaz ?

Imali smo iskustvo od 1. decembra 1918. do danas, da se u našoj državi mora držati glavna linija unutrašnje politike, koja znači jedinom riječi konstruktivnost i za ekonomsko uređenje i za državno-političko i za socijalno. Nama se ta glavna linija nameće silom, jer smo na početku naše prave istorijske uloge, koja je čekala Slovenstvo na jugoistoku Evrope. I što su krajnosti velike u tom osnovnom stvaranju naše politike, — to su i političke pojave kod nas upadljivije, intenzivnije i — ako bi se moglo da kaže: one imaju u sebi ponešto i revolucionarno. Mi često griješimo kod toga pojma i upotrebljavamo ga proizvoljno.

Ljudi, koji gledaju u našim prilikama revolucionarne podvige, gledaju na stvari obično sa površine i ne ulaze u njihovu suštinu. To što je »revolucionarno« kod nas, to je temperamentnost naša i kad pesimisti preuveličavaju tu pojavu znak je, da griješe i da je tako svojstveno slovenskoj rasi.

Zbog toga, dakle, što postoji velika razlika u osnovnom shvaćanju o ideji države — ne samo između stranaka, već i između pojedinih plemena, unutrašnji su dogadjaji živiji i eruptivniji. To je, najzad, sasvim prividno i koristi u toliko više, što ta kontradiktornost djeluje poput bengalskog svijetla, pri čemu je lakše naći onu glavnu liniju, o kojoj maločas govorismo.

Mi nemamo državu, koja je izrazjena i organizovana na svakom pojedinom području svoga života. U takvim državama moguće je zaći u detalje unutrašnje socijalno-ekonomske zajednice, pa na tome činiti kompromise i približavati se idealnijem društvenom redu. Takve politike su prave politike, jer nose znamenje koraćanja — progressa i od toga zavisi da se narodi popnu za jedan stepen više na skali evropske civilizacije. Za sada tu sreću uživaju stare države, koje imaju prošlost i tradiciju. Naša je država, megalutim, jedna nova tvorevina, koja tek u primarnom procesu dobiva svoje organe za život. Prema tome je danas i njena politika bez kompromisa i vidite samo dva principijelna gledanja: ili da se država stvara čvrsta, ili da se stvara tek po vanjskoj formi, u kojoj će stalno djelovati odvojene snage. Pošto su uvjerenja na jednoj strani duboka, a na drugoj nametnuta sugestijom i računom političara koji pod svaku cijenu hoće da politički žive, to se naša unutrašnja borba razvija sve žešće i od političkih stranaka postaju sekte, koje se rukovode fanatičnom mržnjom jedna na drugu.

Jedva iza tri godine donijeli smo Ustav, a Konstituenta, docnije, kao zakonodavno tijelo, nije mogla da prege na zakonodavni posao. razmimoilaženja u tom osnovnom zakonu, dovela su Skupštinu u krizu. U jednoj državotvornoj strani, koja je donijela Ustav i izglasala ga, koja čak taj i takav Ustav smatra svojim djelom, nastale su dvije struje baš s obzirom na ustavno pitanje! Kao posljedicu takvog abnormalnog stanja stvari, imamo danas izbornu borbu. Ni izbori, kao što nijedna pojava, unutrašnje politike do sada, neće proći i ne može se voditi bez onog dominantnog principa, kakav će biti Ustav i kako će se urediti država.

Dakle, mi u našim nacionalnim zadacima, u zadacima koje imamo prema sebi i prema

svom opstanku nijesmo koraknuli ni jednu stopu dalje. Kroz cijele četiri i po godine mi se krećemo oko jedne tačke. Poslije izbora orijentisanje stranaka biće isto kao što smo ga vidjeli i u prošloj Skupštini. Ko hoće ovu državu i ko želi, da njena unutrašnja kohezija bude čvrsta, taj će se staviti na stranu Vidovdanskog Ustava. Konceptije današnjih stranaka su tako protuslovne megu sobom, da nema izgleda, da se oštrice izglađe i pripreve za sklapanje jedne idejne zajednice u pitanju države. A ako sa novim parlamentom budemo imali ista iskustva, kao i sa prošlim, znači, da izbori nijesu riješili krizu i da situacija ostaje dalje mutna i neodregjena.

Posmatrajući izbornu kretanje prema kome se dosta tačno mogu progostirati snage pojedinih stranaka, nama se čini, da ćemo se naći na starom mjestu od 21. novembra 1921. god. Ali tim u vezi nameće se jedno aktuelno pitanje već sada: šta će biti ako budemo imali istu konfiguraciju u parlamentu i gdje će biti izlaz iz budućih izbora? Narod se može konzultovati i izvoditi na izbore u razmaku od 3—4 mjeseca. Jer narod kad da svoju riječ traži i rezultate od toga. Buduće krize u parlamentu pojavice se odmah i njihovo radikalno riješenje nezavisno je od klupskog nadmudrivanja koje je dovelo tek do umjetnog kombinovanja snaga, da opet docnije dogje do krize.

A ponovni izbori i poslije 18. marta imali bi samo negativno dejstvo u masi. Njima bi se pokolebalo i ono povjerenje, koje još vlada u narodu, megu glasate ušla bi jedna vrst apatije ili indeferentnosti, ako baš ne bi u tome ekstremne ideje socijalne revolucije našle još najbolji teren. Jesmo li mi time što postigli i da li je to izlaz, koji mi očajno tražimo pune četiri godine i po? Nije! Parlamentariziralo se je u ovoj državi dosta.

Nijesmo uspjeli ni u kom pogledu do kraja, ne donesosmo konstruktivne zakone i ne riješismo još uvijek ni jedno kardinalno pitanje! Zbog toga državotvorni elementi, u ovom krajnjem slučaju, ako se pojavi i poslije 18. marta, imaju pred sobom sasvim okregjen put. Neka se jedno upitaju: ko je stvorio ovu državu, koju je iskupio uz skupe žrtve dragocjenih života? Neka se prebroji harač u krvi — i na jednoj i na drugoj strani, koji je dat za ovu državu — pa onda neka se grupišu svi oni, koji stoje na onoj glavnoj liniji, što uslovljava život ovoj troimenoj naciji. Pod kojom formom treba sprovesti tu glavnu liniju i održati je, zavisi od onih, koji vole ovu državu i od onih, koji danas stvarno stoje za tu državu na mrtvoj straži — i zbog kojih se, najzad, naši spoljni neprijatelji ne usluguju, da je učine svojim plijenom. Unutrašnje krize i poslije 18. marta neka budu i posljednja iskustva. Kratak proces i jedno krajnje sredstvo može samo da bude izlaz iz ove naše opšte pometenosti. Iskustva je dosta bilo i naša nacija ima najmanje vremena da se bavi sizifovim poslom. Njoj treba odlučnim gestom pokazati put, kojim mora da pogje.

— Banjalučki izborni okrug postigao je rekord. U njemu je prikazano ukupno 12 raznih izbornih lista.

— U Zadru Italija misli podići tvornicu duvana.

Kako treba nazvati našu zemlju?

„Ако већ не можеш да будеш велики Хрват, буди барем велики Србин, само да си ми велики“, рекао је покојни Супило.

Сушак, 10. фебруара. — Ономад рече ми један Србин пречанин: „Пре рата било је азорно иступици се Србином, за време рата опасно, а сада да будем Југославен; — дакле никада Србин!“

Боравиће међу браћом Србијанцима слушао сам ово: Ми и јесмо Југословени, јер наставом крајеве јужних Словена, па смо у тому правцу једна географска јединица са браћом Хрватима и Словенцима, па ако хоћете и Бугарима, али као национална, или ако желите ублажење израза, као племенска и језична јединица ми јесмо и остајемо Срби и никома за вољу нећемо да се одрекнемо својега имена којега је слава и јунаштво столећима гуслио гласулар, а народна песма предавана с оца на сина.

И у најближој прошлости, за време овога рата, да смо хтели да сачувамо само своје територијалне границе и напустимо идеју ослобођења браће, били бисмо са много мање жртава и напора, а можда и без рата, у томе успели; али Србин се није никада изаневерно своје завету и позиву, па ашто да се сада изаневерно своје имену. Љубимо браћу, ну та љубав треба да се одржи и изгради на другој основици, а не на одрицању аманета. Овако Србијанца.

Хрвати се такођер осећају само Хрватима. Један део наше интелигенције, наосеб пречани, хоће под сву силу да протура нашој држави име Југославија као националан назив, али Хрвати имају о том називу исти појам, који и Срби. Под именом Југославија подразумевају само географску јединицу наше државе, док национално остају Хрватима. Па ако се то Хрватско и не би иначе манифестовало већ у одговору на питање: „Којим ми говориш језиком? „хрватским?“, а неће нико да каже југославенским, јер такав језика просто и нема, тиме је јасно дао одговор и гледе своје племенске припадности. — Браћа Словенци даће исти одговор.

Јер доиста, скини народу језик, скинуо си и њега. Језик му је бит и срш његова, њиме радост радује и тугу тургује, за њег живје, за њега умире.

Једно мало упоређење. У родитеља има троје деце. Свако дете има, рауумес, своје посебно име, па ипак нема у свету примера, да су родитељи у интересу јединства, слоге и братства дали свој тројој дијеци једно и исто име.

Па кудагод се светом огледамо, видећемо, да је име нације равно језичном имену.

Југословенство, које некоји искористићу као крилатицу у партијске сврхе, није на крају крајева никаква новотарија. Откако смо запремили крајеве, које сада наставимо, свга нас домаћа и страна историја бележи под скупним именом јужник Словена, а нашу браћу на Северу под именом северних Словена, па ипак није примерице Чехословачкој, која се састоји из два једнородна и једнојезична племена, пало на ум, да под именом какве „Северославије“ угуши своје национално обележје.

Г. Н. Пашић као далековидан државник добро је увидио, да се на живио народно тело неда накалемисати вођка, која не би донела плода.

Право братство и слога граде се на међусобном упознавању и узајамној толерантности те на здравом разумевању заједничких интереса и погубељи.

Кад се већ толико размећемо и развикавамо са тим јединством и братском љубави, аашто да уместо Југославије не приглемо једно од троје живих народних имена? Зар да нам буде милије име Југославија од славних имена српскога? Овај процес нека будућност уреди, а ја завршавам речима пок. Франа Супила, којима је наше младе и полетне душе још давно пре рата аано заносити и загрејати идејом величине: „Ако већ не можеш да будеш велики Хрват, буди барем велики Србин, само да си ми велик!“

Др. Ернст Марушић.

Глад у Далмацији.

На главном абору Народне Радикалне Странке одржане дана 18. фебруара 1923. у Бивовичину селу, у присуности Шпире Цвјетковића, Крнете Лазара млађег и Нике Дубаића, као мјесног одбора у Кистањама.

На овај састанак приступило је по прилици 500 сељака из Бивовичинасела, Колашца, Нунића, Бјелине, Модринасела, Парчина, Ервеника и Кистања. и то као преставници свих једанајст хиљада душа општине Кистање.

На овом састанку говорио је г. Цвјетковић Шпиро о исхрани народа и стоке, г. Мартић о народиј Радикалној Странци и о њезино досадашњем раду, које је народ са одушевљењем најпомиљивије саслушао.

Сељак Корлат Буро говори о неродици која је народ задесила за прошле дви године. Истиче да је народ гладан а новаца нема, каже да су сељаци данас гладни, а сутра да ће почети и стока да гине од глади. Све што је могао, народ је продао да исхрани себе, а сада нема више што да прода, на вересију нико нема, па ако Влада народу не притече брао у помоћ послјије глади настаће господарска катастрофа, јер сељак није ни имати сјемена за свјање, а ни стоке за обрађивање поља.

Истиче са болом у души, да је глад већ почела да коси своје прве жртве, те су већ у селу Ервенику била два смртна случаја од глади. Саслушавши све ово присутни једногласно доносе ову резолуцију:

Умољава се Краљевска Влада да брао и обилато притече у помоћ овом гладном народу са давањем хране или новаца у зајам, или иарађивањем јавних радња, на којима би могао народ да заради своју прехрану.

Имајући у виду скоро испражњење треће зоне, моли се Краљевска Влада, да се аалиха сијена и сламе на државној својини у Врани реарвира, и подијели народу општине Кистање.

Константира се, да све досадашње акције нијесу донијеле никакве користи гладном народу, које су му биле намјењене.

Овај збор израуаје жељу, да се у будуће ааведе строга државна контрола над сваком припомоћи коју Влада аа народ одреди.

Закључује се, да ова резолуција буде послана Краљевској Влади у Београд, главном Радикалном Одбору у Београд, Покрајинској Управи у Сплит, Окружном Одбору Радикалне Странке у Шибеник, те носиоцу радикалне листе г. министру Љуби Јовановићу.

Вјести о саобраћају у нас.

Из investmention 7 по сто зајма одређена је била сума од 5 милиона динара за потребе шибеничке луке. Из истог зајма одређена је била једнака свота за зграде лућких уреда у Далмацији.

Јучер је стигао у Шибеник инж. г. Linardović, инспектор Ministar. саобраћаја, да испита потребе шибенске луке и предложи основу за најкорисније радње у границама одобрених кредита. Он је одмах позвао на састанак удружење трговача и индустријалача и још нека лица, која се занимају овим питањима.

Познавајући из ранијег разне пројекте о радњама, с којим би се проширила и унапредила шибенска лука и чувши данас разна мишљења лица, која је позвао на састанак, г. Linardović је изјавио, да ће брзо бити готов са предлогом и да неће бити запријекe, да се започме са радњом.

Већ је стигао лијеп број вагона, а отпремљени су и други, који ће до мало дана приспјети. До три мјесеца добиће Далмација 6 нових локомотива. Тад ће се моћи успоставити нормални, предтртни саобраћај на нашој линији Knin—Šibenik—Split.

Ми смо једном приликом критиковали садањи распоред и истакли потребу, да се измијени тако, како би се могло из Knina putovati jutrom у Šibenik и Split, а исте се већери вратити. Признала нам се је оправданост критике распореда, по коме путници из Splita и Šibenika могу у исти дан доћи у Knin и повратити се, кад се зна, да су ти путници рјетки, дочим је народу из Vrljike, Knina и Dmriša, који у Šibeniku свршава своје послове, особито оне у суду, веома незгодно и штетно остajати у Šibeniku двије ноћи и један дан за посао, који може бити готов у мало часова. Али нам је одговорено, да је за сада немoguће мијенјати распореда, већ би се могао увести један мјешовити воз, т. ј. прикључити један или два особна вагона. Тако би полазак tog мјешовитог voza из Knina био у 4 с. јутро, а dolazак у Šibenik у 8 сати јутро; полазак из Šibenika за Knin у 2 сата после подне.

Ако се општине Knina и Dmriša obrате Prometnoj Upravi у Splitу и zatraže, да се уведу овај мјешовити воз, она ће одмах предложити Дирекцији, да ту измјену распореда нареди. Све би се ово могло постићи у 15 дана.

Ових ће дана бити уведена дневна аутомобилска веза између Knina и Грачаца. Кад би се довршила толико вута обећана радња још недовршеног пута Грачац—Обровач, tad би се и са друге стране могла добити једна веза с мора на личку жељезницу, која би била нешто краћа од оне прве. Та радња кратка и лака, не би захтевала велике издатке, који би, упоређени са коришћу, коју би donio ovaj put, изгледали сасвим неznатни.

Дирекција грагјевинска у Dubrovniku поново је покренула старо питање mosta преко Krke код Skradina. Sadaњи ponton може само привремено задовољјавати потребе и то, ако буде држат у роду, што се данас не може рећи. Most преко Krke није само захтјев саобраћаја, већ и једно питање државне обране. Државна граница није далеко, а један ponton не може поднијети prolazак теške артиљерије.

Partijsko kretanje.

Predana је и од suda потврђена lista radikalne странке за округ Split-Dubrovnik-Kotor.

Lista је друга по redu. Nosiлаc листе је Ljuba Jovanović, ministar vјera.

Srez Dubrovnik: kandidat Dr. Stjepo Knežević, advokat у Dubrovniku; zamjenik Dr. Stevan Račić, advokat у Dubrovniku.

Srez Hvar: kandidat Dr. Ivan Carić, advokat у Splitу; zamjenik Frano Mardešić, posjednik на Visu.

Srezovi Imotski i Sinj: kandidat Dr. Ermenegild Božić, notar у Imotskome; zamjenik Marko Stojanac, učitelj у Dicu.

Srez Korčula: kandidat Dr. Rudolf Sardelić, др. savjetnik у Beogradу; zamjenik Marko Marčić, insp. poljoprivrede у Splitу.

Srez Kotor: kandidat Mirko Komnenović, posjednik у Ercegnovome; zamjenik Gjuro Drašković, pravobranitelj у Kotorу.

Srezovi Makarska i Metković: kandidat Dr. Mijo Martinac, advokat у Cуприји; zamjenik Krsto Rajković, posjednik у Opuzenu.

Srezovi Split i Supetar: kandidat Dr. Ante Štambuk, sudski dvorski savjetnik у penziји у Splitу; zamjenik Dr. Eduard Grgić, advokat у Splitу.

Izbornо kretanje.

Dr. Drinković prikazao је sudу svoju listу за округ Šibenik—Zadar. На nјoj је dr. Trumbić kao kandidat за srez šibeniki. Ostali су kandidati tri seljaka из Dmriša и Benkova.

Dr. Drinković и dr. Trumbić nisu propustili zabilježiti на listи, да су oni ministri на raspolоženju. Али ti naslovi ne одuzimaju оvoj listи značaj једне Radićеве listе. Јер је у nјoj Radićево оно, што је главно и што јој даје основу за kalkulaciju uspjehа. А то је pripadnost birача Radićевих stranci и njihovo isповједanje njenih načela.

У овом času ми не možemo kazati, хоће ли Radić dati свој blagoslov оvoj listи, која није испала онакова, како је он био naredio. Он је ranije био odbio, да primi на својој listи и Drinkoviћа и Trumbićа, који су му се nudili, kazавши о njима riječi, које могу бити обичне у njegovom govorу, али које nisu лијеpe.

Uskotračna pruga Knin—Šibenik.

У Vašem је listу г. Crni Gjorgje nabacio идеју spajanja Knina са Šibenikom uskotračnom жељезницом. Та идеја није нова, али је vrlo sретna. Све наше земље, provијене uskotračном жељ. пругом, добиле би свој излаз на more, а то су Bosna и Srbija, и то баš излаз у овako лијепу luku, као што је šibenска.

Од колике би то važности било за те наше земље napose, а од колике opет за svу нашу државу, kojoj баš stvar spoја са morem jeste као први и најglavniji problem за glavom, о том не треба више ни govoriti, већ та stvar postaje dosadna.

Ovdje ту само да upozорim на trošак, који би се при тој изградњи imao. Trošак, prema onome, које би он koristio donio, upravo је nezнатan, а ми би njime riješili једно за нас važno питање за десетке godina.

Ако наші uplivni ljudi upozore odlучне čimbenike у Beogradу, како би се lako dalo Srbiji и Bosnu spojiti са morem од Knina до Šibenika по оvoj istoj normalnoj pruzи, umetnuvši само још једну šину за uskotračna kola medju оve двије sada, онда stvar tog spoја mogла би бити pitanjem, mogućim да се riješi кроз пар mјесeci, tako рекући.

Evo troška: Од Knina до Šibenika има 56 km. жељезничке pruge. Položiti још један trak šина medju sadaшnje, htјelo би се 56 hiljada metara uskotračnih šina. Svaki метar тиh šina тежи с.с.а 25 kg., то ће рећи, да се потроши 1 milijun 400 hiljada kg. šina.

Ако 1 kg. gvoždја у šinama računamo по 7.5 Din. tad би запadao taj krak 10.5 milijuna Dinara. Čавли и друге stvari за pričvršćivanje stalo би око 1.5 milijuna Dinara. Ukupno dakle materijal 12 milijuna Dinara. Radna snaga računа се 25 по сто трошка (najвише), dakle 3 milijuna Dinara. Ukupно би stalo 15,000,000 Dinara.

Друго је све ту gotovo. Уočимо само dobro, коју bismo korist imали од ове pruge, kad би prestalo prekrćavanje у Kninu? velју корист и у novcu и у vremenu, а espaj би с најduljih граница нашег istoka mogao direkтно да dogле на more изградњом Ušice—Vardište.

Bilo би сувишно, mislimo, voditi ван prугу и на Split, koliko zbog jakog napona Perković—Labin те Split—Labin, toliko и с razlogа, što ће се Split у izvјешној budućnosti, kad држава finansiјalно ојаца, spojiti direkтно са Sarajevom по жељи samih Splicаца. bv.

Градске вијести.

Pred ispražnjenjem treće zone. U porodu publikacije konvencija između naše i tanske vlade postignut je sporazum, da budu objelovane istoga dana i u Beogradu i u Rimu. Taj dan je određen za 23. februara o. g. Tog dana se dana tekst konvencija publikovati u službenim novinama. Od toga će trenutka teći govori i rokovi, tako da će 7. marta o. g. biti izvršena predaja III. zone sa strane talijanskih lasti našim vlastima, a 23. marta obaviće se emarkaciono razgraničenje i uređenje riječke ržave.

Novе poštanske marke. Ministarstvo pošta i telegrafa pustilo je u saobraćaj novu emisiju poštanskih maraka. Na markama je takogjer lik Nj. V. Kraljice Marije i slike pojedinih historičkih mjesta.

Odlikovanje. Naš prijatelj Vicko Tripković, inžinjer i direktor gimnazije u Kotoru, bio je odlikovan ordenom sv. Save III. stepena. — Naši sugrađani, gg. Marko Ježina, direktor gimnazija, odlikovan je ordenom Belog Orla V. stepena, a Dr. Mirko Perković i Bruno Marčić, prof. u Šibeniku ordenom sv. Save V. stepena.

Dobrovoljci i zemlja. Ministarstvo Pravde izvještava sve zainteresovane dobrovoljce, da za sada nema više zemlje i da se molbe za zemlju neće više primati.

Demokratska stranka kao stranka dobrih Hrvata Katolika. U glavnom organu demokratskom „Životu“ izašao je proglas demokratske stranke „na narod općine Lećevečke. U tom se proglasu ističe kao glavna odlika stranke, da nju vode dva ugledna Hrvata katolika, dr. Krstelj i dr. Grisogono. Ovo iznosimo kao odgovor mjesnom „Demokratu“, koji između ostalih kleveta o radikalnoj stranci i njenim ljudima, stalno donosi i tu, da radikalna stranka operiše sa pravoslavljem.

Šibenska pošta. Kao u selu; ni bolje ni gore. Izjutra od 9—12. popodne od 3—6 otvorena a parobrodi stižu u Šibenik iz Bakra prije 7 ure iz jutra, a s juga poslije sedme u večer. Čovjek, trgovac, industrijanst, pak i ministar stigne u Šibenik, hoće li na brzojav, ili da preporuči pismo — al pošta zatvorena. Kao na selu. A ipak....

Prije kojih 25 godina, kad je naš grad bio manji i stanovništvom i poslom i prometom, pošta je bila otvorena cio dan, kao u svakom drugom gradu; a sad, kad je veći i prometniji — kao u selu. N. pr. Zadra je nestalo za nas. Mnogo toga, što je bilo u Zadru, spilo se u Šibenik, a okolica njegova je upućena ovdje. Pak: Zadar je imao 40 činovnika na pošti, a Šibenik 30 njih. U sve 70 činovnika pošt. Danas Šibenik ima nekih 20 činovnika, a od tih polovica bolesno i to bolesno — zaraznim bolestima.

Ko nevjerojete nama, nek pita kod liječnika, pak će čuti. U Šibeniku dakle kao na selu, a u tom selu pošta služi kao sanatorijum za turberkulozne. — Zna li ovo Direkcija u Splitu i ministarstvo u Beogradu? — Y.

Veseli ribari. Jučer su naši ribari ulovili preko 160 tunjeva. I ako se ove godine dostiže ribe lovi, to je ipak jučerašnji lov jedan od najbogatijih u ovo zadnje vrijeme. Bilo je više tunjeva, koji su težili i preko 120 kg., dok su najmanji težili oko 40 kg. Veći dio tunjeva odmah je bio odvezen u Trst, a ostatak se prodao na samoj ribarnici u Šibeniku. Masa svijeta cijeli je dan dolazila u ribarnicu i divila se ovom bogatom lovu.

Filharmoničko društvo u Šibeniku sprema koncert a korist siromaha grada Šibenika. Pripreme se vode sa svom pospiješnošću, te je nade da će se koncert već moći dati tekom korizme.

Besplatan put u Braziliju. Mjesna agencija Kraljev. Hol. Lojda izvještava, da po naredbi brazilijanske vlade do navedenog broja mogu se useliti u Brazil uz besplatnu vožnju i prehranu do odredišta sve osobe, koje su po zanimanju težaci, a koji žele obrađivati polja kave. Za potađe obavjesti obratiti se agenciji. — Zastupnik: J. Jadrana.

Uprava Filhar. društva zahvaljuje svijem gosposiicama, djevočicama i gospodi, koja su na koji god bilo način, na bilo to darom, novčanim prilozima ili radom doprinijeli onako sjajnom, moralnom i materijalnom uspjehu društvenog plesa.

Brzojavne i telefonske vijesti.

Austrija i naša Kraljevina.

Austrijski kancelar u Beogradu.

БЕОГРАД, 22. Синоћ је у седам и по сати стигао у Београд председник аустријске владе Сајнел са министром спољних послова Гринбергером и неколико експерата Сајнала је из Беча допратио секретар нашег посланства Против. На станици су га дочекали др. Нинчић, помоћник Гавриловић и наш посланик у Бечу Т. Поповић. Послије поздравља са Нинчићем, Сајнел је са пратњом отишао у хотел „Српски Краљ“. Данас прије подне уписали су се Сајнел и Гринбергер у дворску књигу, а онда су посетили Пашића и Нинчића. Послије подне у четри сата одржаће се у министарству спољних послова конференција, којој ће присуствовати Сајнел, Гринбергер, Пашић, Нинчић, Л. Марковић и Гавриловић. У исто вријеме одржаће се у другој соби конференција експерата.

Данас у подне дао је г. Пашић банкет у част Сајнела у „Гранд Хотелу“, а на вечер ће дати др. Нинчић у свом стану. Сутра у подне биће ручак у Двору, а на вечер у аустријском посланству.

БЕОГРАД, 22. Јучер од 5 до 8 сати на вечер, одржана је сједница министарског савета. На сједници се у главном претресала питања о предстојећим преговорима са Сајнелом. Држи се да ће ови преговори потрајати више дана.

Mussolini i evakuacija III. zone.

RIM, 22. Mussolini je jučer primio članove talijanske paritetne komisije, koja će iza izmjene ratifikacija poći u Opatiju, da se sastane s našom komsijom. Mussolini se već sporazumio sa generalnim štabom o ukidanju talijanskih vojnih garnizona u Dalmaciji, te o evakuaciji III. zone i Sušaka.

Aeroplanski saobraćaj.

БЕОГРАД, 22. Министарство пошта и телеграфа бави се питањем уважанга поштанског саобраћаја путем аероплана између Београда и Загреба, те Београда, Сарајева и Цетинја. Овим аеропланима моће путovati и путници. Вођња од Београда до Сарајева трајаће два и по сата, а од Сарајева до Цетинја три сата.

Dr. Ninčić kod Pašića.

БЕОГРАД, 22. Др. Нинчић посетио је Пашића, те му реферисао о посети енглескога посланика. Посланик је са Нинчићем разговарао о евентуалним компликацијам у Тракији и уласку Грчке у Малу Антанту.

Наше трупе ушле у неутралну вону.

СКОПЈЕ, 22. Према наредби наше владе, кренуле су јучер у 10 сати прије подне наше трупе према албанској граници и окупирале неутралну зону. Наше и албанске трупе са-стале су се код Бијелога Дрима. Даљна окупација извршит ће се још данас пошто су учињене све припреме.

Teror Bugaraša.

БЕОГРАД, 21. Јучер се је sukobila jedna žandarska patrola kod sela Handžali sa jednom bugarskom komitskom bandom. Prama izvještaju naših političkih vlasti ova je banda poslana od vojvode Todor Aleksandrova da vrši prelijevu na naš narod, kako bi glasovao za liste koje preporuča „Makedonski komitet“.

Sukob sa komitama trajao je više od jednog sata. Žandarima je uz pomoć seljaka uspjele da bandu protjeraju prama granici. Na našoj strani nema žrtava, dok su komite imali 3 ranjena, koje su drugovi uspeli da prenesu preko granice.

Наши дописи.

К/нл, 19. februara.

(Noćne ptice). Već od dulje vremena jedno društvo mladih ljudi neda po noći mira ni spokoja građanima od farmacije do mosta. Od 10 sati na večer, pa često sve do 5 sati u jutru, ta družina ide cestom, pjeva i buči. Redara ndgje da opomene tu veselu družinu na red, i ako ih je pet. Nadamo se, da će opć. upraviteljstvo poduzeti mjere, da ovim noćnimpticama učini kraj ili će im samo građanstvo stati na put. Za sada ovoliko. N.

С/к/ад/и/н, 20. februara.

(Demokratski saveznici). U prošlu nedjelju 11. ov. mј, Narodna Radikalna Stranka održala je sresku skupštinu uz predsjedanje sreskog izaslanika gosp. Dra. Subotića, kojoj je prisustvovala veliki broj njenih pristaša. Pri dolasku gosp. Dra. Subotića uputila se je povorka od preko 150 naših bistrih seljaka sa svojim učiteljima, sveštenstvom i mјjsnim radikalima, koja je išla kroz grad na najdostojniji način. U povorki su nošene sve tri plemenske zastave, srpska, hrvatska i slovenska. Poslije skupštine svak se razišao mirno svojim kućama.

Videći gg. demokrati ovu povorku, uvjerali su se, da je temelj radikalne stranke u opštini Skradinskoj čvrst i jak, pak je na njih toliko djelovalo, da su dobili srčanu bol. Da olakšaju tu tešku bocu, koja ih u srce tlišti, išao je jedan od tih bolesnih u Šibenik i pozivao šibenske omladince, da im liječe boli. I zbilja brza pomoć dolazi: U ovu nedjelju 18. ov. mј. došlo je do 40 omladinaca iz Šibenika, kojima se je priključila i omladina Skradina.

Oko 7 i po sati u veče uputila se je povorka omladine, koju su predvodili gospoda Stevo Dragišić, kr. notar, Frano Marun, ex opć. upravitelj i Ante Čogelja, mlinar. Povorka je išla kroz mјjesto uz veselo pjevanje i uz klicanje „Velikoj Jugoslaviji“, Kralju, Kraljici i t. d. Megju ovima vidio se je dobar broj sinova majke Austrije, koji su za njezine vladavine rušili i palili ono što je srpsko, pa i današnje vrpisanje pod imenom „Nacionalne Omladine“ svrha im je da ponište svetinje srpske. Primjer: Dolaskom novog upravitelja opštine gosp. K. Bibića, — bi izdat jedan oglas pisan ćirilicom. Kad su to vidili t. zv. skradinski nacionalisti, gđili su i spovali na ulici ćirilicu, jer tko će im to učiti.

Pitamo je li to nacionalna svijest? — Zovi samo zovi uz vrč vina.

Eto naši skr. demokrati uz zalegle šibenskih nacionalista i uz zalegle sinova majke Austrije dali su sebi oduška i olakšali srčanu bol.

Radikali! Spremajte se za izbore.

ИЗ НАШИХ КРАЈЕВА.

Градња католичке цркве у Нишу. Београдски листови извјештају, да је папа Пио XI. даровао апостолској администратури 240.000 динара, од чега се највећи дио има употребити за грађење нове католичке цркве у Нишу. У исту сврху сакупили су и католици Ниша већ 24.000 динара, а двије енглеске конвертиткиње, које су неко вријеме биле у Нишу, припослаше 3.000 динара из Лондона.

Човјека жива испекли. Осјечки „Хрватски Лист“ доноси истинити догађај, какви се иначе још само код људождера догађају. Властелинског лугара, наиме у селу Рушеву, на граници пожешког и нашичког котара, Петра Огњановића напали су по ноћи, још неухваћени разбојници, док је овај био у млину и жива га све дотле пекали, док није умро. Злочин је открила лугарева жена другим дан

у јутро. Жандари и детективи воде потрагу за овим авјерима.

Једна забрана ученицима у Сарајеву. Сарајевске новине доносе, да су дирекције онђешњих средњих школа забраниле ученицима, а нарочито ученицима похађање забава. Једино је дозвољено похађање забава хуманитарних друштава и то уз дозволу родитеља или скрбника.

Налаз лонца с новцем. Сарајевској „Вечерњој Пошти“ јављају из Власенице: Недавно је један овдашњи чобанин недалеко Власенице нашао чудновати старински лонац, закопан у земљу. У лонцу је било 1159 комада сребреног новца пољског поријетла из 15. и 16. стољећа. Са страње власти предузет је корак, да се чобанину даде оштета, а драгоцијен налаз пошаље у државни музеј у Сарајеву.

Вијести.

Рибе, пужеви и мишеви, што пјевају. Енглески природословац В. С. Беридге описује у једноме листу неке животиње које се иначе држи безгласнима или унајмању руку немужикалнима, и спомиње како пјевају и неке рибе и пужеви, надаље да је чуо пјевање жирафа и кљокана, и конечно прича о пјевачкој умјетности домаћег миша, који је кадар да произведе са својим гласом врло чудне тонове. Сам Беридге је једном згодом проматрао миша, како пјева. Тај је миш пјевао тонове једне октаве, а своју је пјесму завршио са малим љуриком. Кроз го вријеме, док је миш пјевао, јасно се видило, како му подрхтава грло и како се надимље, једнако као у птице док пјева. За вријеме своје пјесме стајао је миш на двијема задњим ногама.

Натјечајни оглас

на мјесто писара при овој општини.

Натјечајници нека у молбу поставе и увјете, уз које би се примили речене службе, а уз то треба да докажу, да су до сад били запослени у служби код које општине, а на властито, да су извјешбани у вођењу војничког реферата; да су добра моралног и политичког владања, те припадност. Рок натјечаја 10. 3. о. г.

Од Општинске Управе

Костање, 15. фебруара 1923.

Управитељ:

Н. ЈАНКОВИЋ, в. р.

Помажите „Просвјету“!

Чок и Манојловић

фабрика црквених воштаних свећа

Шибеник (Далмација).

Израђује црквене воштане свеће сваке величине. - Специјална израда свећа са натписима:

„Ко Крсно Име слави оном и помаже!“ и „Мир Божји, Христос се роди!“

НОВА ШТАМПАРИЈА

ШИБЕНИК

Штампарија је снабдевена свим модерним машинским и металним приредницама, те врхунским стројевима на електрични погон. - Прва на израду све званичне и трговачке тискарнице, те остале редке спадајуће у графичку струку. - Складште тискарница из српске православног цркве у порох, злата. - Израда брза и точна.

NOVA ŠTAMPARIJA

ŠIBENIK

Štamparija je snabdjevena svim modernim metalnim i mašinskim priborima, te vrhunskim strojevima na električni pogon. - Prva na izradu sve zvanične i trgovačke tiskarnice, te sve ostale radnje spadajuće u grafičku struku. - Skladiste tiskarnice iz srpske pravoslavne crkve i poročnijske zvanja. - Izrada brza i točna.

JOSIP JADRONJA ŠIBENIK

Agencija ovlaštena od Ministarstva za Socijalnu Politiku. - Otpremanje putnika u Ameriku sa najbržim parobrodima svijeta.

— ODLAZAK IZ ŠIBENIKA SVAKIH 8 DANA —

PREVOZNA CIJENA:

za Buenos Aires Talijanskih lira 700—

za New-York . . . Dolara 105—

Za sve daljnje upute kao i za vozne karte obratite se

Agenciji Jadronja - Šibenik.

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

Телефон:
Број 31.

СТЕВО МАНДИЋ

Бројаница:
Стево Мандић.

ШИБЕНИК - главна улица

Обскрбљена најразноврснијим бомбонима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и деаертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“